

Шалигіна І. В.
к.е.н., доцент кафедри фінансів
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі розвитку української економіки її пріоритетним та першочерговим стратегічним напрямом постає інтеграція в ЄС. Це дозволить Україні значно покращити власні позиції на світовому ринку, забезпечуючи при цьому: сталий економіко-фінансовий розвиток, зростання рівня конкурентоспроможності українських суб'єктів підприємництва, а саме головне – досягнення достатніх соціальних стандартів життя населення та їх підвищення на перспективу.

Поліпшення національного благополуччя країни залежить саме від її національних інтересів, що можна зробити забезпечуючи ефективний розвиток як національної промисловості так і особливого її пріоритету – сільського господарства. Для цього необхідно створити конкурентоспроможну національну економіку, здійснити модернізацію занедбаних потужностей аграрного виробництва (особливо у віддалених районах сільської місцевості), що забезпечить більшу конкурентоспроможність аграрної продукції в різних її регіонах.

В сучасних умовах особливим є конкурентоспроможне та стає сільське господарство, тому що це також і ключовий фактор розвитку об'єднаних територіальних громад. За рахунок цього буде розвиватися мале та середнє фермерство, створюватися додаткові виробничі потужності, поліпшуватися економічні та соціальні умови життя саме у сільській місцевості, більш ефективно використання природних ресурсів, зокрема землі, а також впроваджуватися нові технології та техніка. Тому в перспективі є відновлення стійкого економічного зростання регіонів, покращання інвестиційних умов та забезпечення продовольчої безпеки як самих регіонів так і національної зокрема.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України в 3 лідерів щодо експорту національних аграрних та харчових товарів 2017-2018 р.р. входять зернові культури - 36,2 %, рослина олія - 25,1 % та насіння олійних культур - 11,3%. У 2017 році відбулося збільшення експорту українських перероблених та харчових товарів, а саме: масла вершкового на 92,2 млн.дол. порівняно з 2016 роком та цукру - на 49,7 млн.дол. Загальна сума експорту продукції рослинництва зросла на 2,1 млрд.дол., що становить 16,7 млрд.дол, а відповідно щодо продукції тваринництва, то зростання є на 371,4 млн.дол. і становить 1,3 млрд.дол.

За перші 10 місяців 2018 року (порівняно з аналогічним періодом 2017 року) національний аграрний експорт вже зріс майже на 165 млн.дол. і становить 14,8 млрд.дол. Загальне зростання обсягу експорту аграрної продукції відбулося за рахунок збільшення: по-перше, експорту олії ріпакової і гірчичної на 98,3 % (48,8 млн.дол.), по-друге, експорту яєць птиці на 68,7 % (39,7 млн.дол.), а по-третє, збільшився експорт м'яса та субпродуктів домашньої птиці на 31,7 % (102,3 млн.дол.) [1].

Головними ринками збуту національної аграрної продукції виступили країни Азії та Євросоюз. За даними рис.1 видно, що країни Азії займають 42,6%, Європейський Союз - 32,4%, африканські країни - 14,2%, СНД - 7,6%, США - 0,4%, а інші країни - 2,8 %.

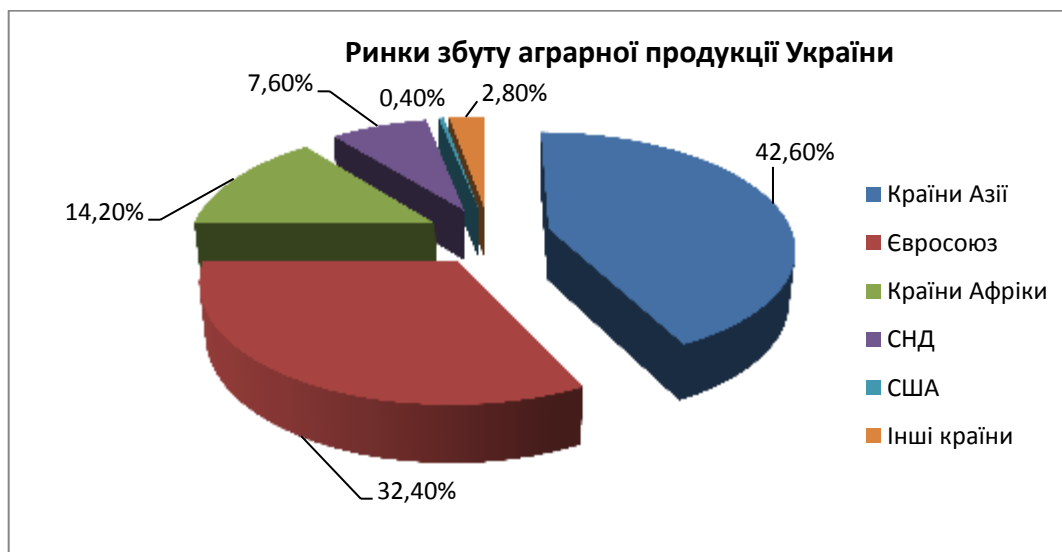

Рисунок 1 – Головні ринки збуту аграрної продукції України, % *джерело: [1]

До п'ятірки країн-лідерів, кожна з яких придбала української аграрної та харчової продукції більше ніж 1 млрд.дол. входять Індія, Нідерланди, Єгипет, Іспанія та Китай.

На кінець листопада 2018 року Україною вже повністю було використано 10 на безмитний експорт у рамках ЗВТ із Євросоюзом, зокрема це квоти на мед, крупи, солод і пшеничну клейковину, оброблені томати, виноградний та яблучний соки, пшеницю та кукурудзу, вершкове масло та м'ясо птиці. Таким чином додатково надані нам квоти зможуть прискорити ліквідацію ввізних мит ЄС на певні промислові товари, як це передбачено Угодою про асоціацію. В результаті чого Україна зможе безмитно експортувати до ЄС вже більші обсяги пшениці, кукурудзи, ячменю, вівса та ячмінних круп та гранул, також це дає зростання експорту без застосування мита перероблених помідорів, натурального меду та виноградних соків. Але ж Євросоюз захищає власного аграрного виробника та його продукцію, тому ним визначені більш жорсткіші вимоги до якості української агропродукції. Навіть при зростанні кількості квот на певні групи продукції не буде означати зростання їх експорту [2].

Таким чином, євроінтеграція української економіки та зокрема аграрного виробництва, можна вважати фактором забезпечення національної економічної безпеки та конкурентоспроможності. При цьому кожен суб'єкт підприємництва буде більш ефективно використовувати фінансові ресурси, матеріальні ресурси, потенціал працівників, а також постійно проводити чесну оцінку власного бізнесу та конкурентів, що в свою чергу призведе до їх розвитку та прибутковості. Також українським виробникам аграрної продукції варто не чекати на збільшення квот, а намагатися власноруч просувати продукцію на експорт через проведення ефективних маркетингових досліджень ринку (національного та ЄС), збільшення реклами та покращання якості власної продукції. Якщо продукція чи її бренд є відомим за межами України, то тільки тоді можна збільшувати свою присутність на ринку сільськогосподарської продукції ЄС.

На державному рівні має відбуватися більше сприяння надходженню інвестицій в аграрну сферу, допомога у розвитку органічного виробництва,

впровадження ІТ-технологій, покращання безпечності та якості продукції не тільки щодо її експорту, а й споживання на національному ринку.

Список використаних джерел

1. Аграрний експорт України у 2018 році – Електронний ресурс. – Режим доступу : <https://www.dw.com/uk/аграрний-експорт-україни-у-2018-році-зріс-на-165-мільйонів-доларів/a-46520669> (дата звернення: 12.03.2019 р.).
2. Кірдан О. П. Квотування сільськогосподарської продукції українських виробників та проблеми виходу на європейські ринки // Економіка України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи розвитку : матер. І Всеукраїнської наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р., м. Умань / за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – с.14-16.